

בכל מערבין פרק שלישי עירובין

כו.

עין משפט
גזר מצוה

לחוף. לעשות מחיצה בינו ובין הקצר שלא יהיה עליו וכגון צנדיה
תיבה ומגדל יכנס שם מצעוד יום בעגלות אס ירצה אלמא חזי ליה:
גב' אין למידין מן הכללים. כל היכא דתנן כלל לא אמרי' דוקא
הוא דליכא כלל דלא דק במילתיה ואיכא מילי דלימניהו דהוא כלל כי

הנך דלמרינן לקמן: **ואפילו במקום שנאמר בו חוף.** מדבר פלוני דליכא
למימר מדאפקיה להאי וודאי דק
בכלליה אפילו הכי לא ילפינן מיניה
דלמא שירי ולא אפי' כל מאי דבעי:
מודאמר. רבי יוחנן אפי' מכלל דמי
אמר' למילתיה לאו הכא אמרה
דהכא נאמר בו חוף וממילתיה משמע
דלכלל שלא נאמר בו חוף אמרה
ומש"ה אמר אפי' כלומר לא מיבעיא
היכא דלא נאמר בו חוף אלא אפי'
במקום שנאמר בו חוף: **וגשים פטורות.**

בפרק קמא דקדושין (דף לז.) יליף
טעמא: **מגב.** לילה הראשונה חובת
עשה היא בערב תאכלו מלות (שמות
י) ושאר כל הימים אס רצה להסתפק
בצער בלא לחס אין חובה עליו ללכול:
שמתא. ושמתת אתה וציתך (דברים
יז) הרי נשים צממע. ומנה נמי
חובה לנשים צמץ פסחים (דף מג.)
מתיקשא דלא תאכל עליו חמץ שבעת
ימים תאכל עליו מלות כל ששנו בצל
תאכל חמץ ישנו צדוק אכול מנה
וגשים ישנו בצל תאכל חמץ דכל מלות
לא תעשה נשים מזהרות כאלשים
(ב) צפ"ק דקדושין (דף קט.) **הקפל.**
במועד שנת השמנה בחג הסוכות
המלך עומד על צימה וקורא לפניהן
מלות משנה תורה כדאיתא בקוטה
(מג.) וכתיב [דברים א] כל האנשים והנשים
והטעם **פלוני.** נשים פטורות
דכתיב [ולמדת אומם את בניכם ולא
ורבו ומלאו (ט) וכצוה אש דרכו לכנוס
ואין אשה דרכה לכנוס (יבמות דף
סה.) **פדיון.** בנו הבכור חובה על
האב ולא על האם. (קדושין דף קט.)
כנוס ויבאר ענין פדיון חייב
בבאורי' שיע' א"ח סי'
פ"ט סי' ט"ז יע"ש
באור קדושת הש"ס ק"א
על ניקח בכסף מעשר
ובמין ופטורות א"ת
נקחין דכתיב חובת
כהניס פ"א פיקס"ח א"ל
לענין עירוב לא שייך כלל
דמתי' אס צממעין הו
מאכל ומערבין בהם
דמנא בעמט פ"ה ע"א
ואס חייב הו ה"ל
תמנא שאין מערבין בה
כלקמן דף כ"ט ע"א א"ל
כאמר דפסחים ק"א שאו
דלא כפי' והרמב"ם.
וע"ש גס בתוספות ד"ה
מלך ומתי' וכו' דכתי'
דניקחין בכסף מעשר נגד
המ"כ שהיה הגאון ז"ל.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שמת
וכו מחציתו האנשים
דחוקשו נשים לאנשים
כל עונשים שבחורה
בפרק קמא דקדושין:
(ב) ד"ה פיה ורביה וכו'
ומלאו את הארץ וכצוה:
(ג) ד"ה פדיון וכו' על
האס בבכורות שענין לה
מדכתיב תפדה וקרי ביה
פיקדה כל שחייב לפדות
את עצמו מי: (ד) ת"ס
ד"ה כל שישא וכו' מסי'
סולו בגון שמוקצו:
(ה) בא"ד תמתי הו
מי הרה דומיל: (ו) ד"ה
כל שהו וכו' מה היא
עושה משכ ומשכ לטמא
אדם ולטמא הבגדים א"ר
מרה נמי וכו' לטמא
גנדים כי ומתי וכו' א"ר
מרה נמי מטמאה באבן
מסמא והשתא כיון וכו'
תלמוד לומר כל המשכ:

הגהות מהר"ב

רבינו הרשב"ר.
[א] גב' הא איכא כמתי
ופטורות. ג"כ וכו' כ"ל
כנו שהיה הגאון מהר"א
וילנא. ויבאר ענין פדיון
בבאורי' שיע' א"ח סי'
פ"ט סי' ט"ז יע"ש
באור קדושת הש"ס ק"א
על ניקח בכסף מעשר
ובמין ופטורות א"ת
נקחין דכתיב חובת
כהניס פ"א פיקס"ח א"ל
לענין עירוב לא שייך כלל
דמתי' אס צממעין הו
מאכל ומערבין בהם
דמנא בעמט פ"ה ע"א
ואס חייב הו ה"ל
תמנא שאין מערבין בה
כלקמן דף כ"ט ע"א א"ל
כאמר דפסחים ק"א שאו
דלא כפי' והרמב"ם.
וע"ש גס בתוספות ד"ה
מלך ומתי' וכו' דכתי'
דניקחין בכסף מעשר נגד
המ"כ שהיה הגאון ז"ל.

בוסף רש"י

אין למידין מן הכללות.
כל היי דמי כלל כי האי
גונא כל מלות עשה וכו'
וכל מלות כל מנא. הכל
חייבין בנאיה, אין למדין
מס. דליכא סול דלאו
דוקא, ואפילו במקום
שנאמר בו חוף. דליכא
למימר מדאפקיה להאי
דאפקי ש"מ דוקא הוא ולא
שיר מתי, ד"ה אין
למידין (קדושין דף. כ)
עושה שמונת מצות
גרמא. שהיו גורס לה
שנתא (שם ס"ב).

הנך דלמרינן לקמן: **ואפילו במקום שנאמר בו חוף.** מדבר פלוני דליכא
למימר מדאפקיה להאי וודאי דק
בכלליה אפילו הכי לא ילפינן מיניה
דלמא שירי ולא אפי' כל מאי דבעי:
מודאמר. רבי יוחנן אפי' מכלל דמי
אמר' למילתיה לאו הכא אמרה
דהכא נאמר בו חוף וממילתיה משמע
דלכלל שלא נאמר בו חוף אמרה
ומש"ה אמר אפי' כלומר לא מיבעיא
היכא דלא נאמר בו חוף אלא אפי'
במקום שנאמר בו חוף: **וגשים פטורות.**
בפרק קמא דקדושין (דף לז.) יליף
טעמא: **מגב.** לילה הראשונה חובת
עשה היא בערב תאכלו מלות (שמות
י) ושאר כל הימים אס רצה להסתפק
בצער בלא לחס אין חובה עליו ללכול:
שמתא. ושמתת אתה וציתך (דברים
יז) הרי נשים צממע. ומנה נמי
חובה לנשים צמץ פסחים (דף מג.)
מתיקשא דלא תאכל עליו חמץ שבעת
ימים תאכל עליו מלות כל ששנו בצל
תאכל חמץ ישנו צדוק אכול מנה
וגשים ישנו בצל תאכל חמץ דכל מלות
לא תעשה נשים מזהרות כאלשים
(ב) צפ"ק דקדושין (דף קט.) **הקפל.**
במועד שנת השמנה בחג הסוכות
המלך עומד על צימה וקורא לפניהן
מלות משנה תורה כדאיתא בקוטה
(מג.) וכתיב [דברים א] כל האנשים והנשים
והטעם **פלוני.** נשים פטורות
דכתיב [ולמדת אומם את בניכם ולא
ורבו ומלאו (ט) וכצוה אש דרכו לכנוס
ואין אשה דרכה לכנוס (יבמות דף
סה.) **פדיון.** בנו הבכור חובה על
האב ולא על האם. (קדושין דף קט.)
כנוס ויבאר ענין פדיון חייב
בבאורי' שיע' א"ח סי'
פ"ט סי' ט"ז יע"ש
באור קדושת הש"ס ק"א
על ניקח בכסף מעשר
ובמין ופטורות א"ת
נקחין דכתיב חובת
כהניס פ"א פיקס"ח א"ל
לענין עירוב לא שייך כלל
דמתי' אס צממעין הו
מאכל ומערבין בהם
דמנא בעמט פ"ה ע"א
ואס חייב הו ה"ל
תמנא שאין מערבין בה
כלקמן דף כ"ט ע"א א"ל
כאמר דפסחים ק"א שאו
דלא כפי' והרמב"ם.
וע"ש גס בתוספות ד"ה
מלך ומתי' וכו' דכתי'
דניקחין בכסף מעשר נגד
המ"כ שהיה הגאון ז"ל.

**עליו ויקרא טו' מי שמוחל לשישה ילא זה
שאינו מוחל לשישה שאומרים:** **והאדם דכתיב
[סס] והנשא אותם אף הוה צממע אותם:** **ספוס.** דלוקח ארלו"ן
בלע"ז שכשוכב תופס באותו עץ שנקרא ארלו"ן ולהכי מטמא משום
מרכב: **הד מפני אעירוב וד מפני אמעשר.** האי לא שנו
דקאמרינן לקמן: **מיס ומלח.** המעורבין מזון הן לטבל בהן
פתו: **פירא בעינין.** כלקמן (עמוד ב) מכלל ופרט: **כי אשא רבי יאחק**
מפני. להאי לא שנו אמעשר: **דשומנא דפירא.** אפילו כשאין
קרבי דגים מעורבים צו יש שם קלת משמנן עם המים
ומלח: **אכל מיס ומלח.** דלמנא דלאו כיר הוא לא אמר:
לא
לי משום שמן כדפריך לקמן (עמוד ב) אמעשר והכא לא שייך שינוא דהתם ויש לומר דהכא אינטיריך דאף על גב דלא הו מן השמן מזון
שמי טעודות: **מאן דמתני אמעשר כ"ש אעירוב.** וקשה הא איכא כמתיין ופטורות וכפניות ופולין יבישין דלמרינן לקמן דאין
מערבין

מפני שיבול לחוף וליכר ולאכול. אכל אי לאו הכי לא הו עירוב אע"ג
דחוי לשראל משום דהו הוא במקום אחד ועירובו במקום
אחר והיינו טעמא דת"ק דלא הו עירוב ולא משום דס"ל כסומכוס
ומיהו ר' יהודה משמע דסבר כסומכוס מדקאמר ולאכול וכן קאמר
בצרייתא לקמן (דף לז.) מערבין

לכהן טהור בתרומה טהורה משמע
דבעי מידי דחוי ליה: **ברך שנישא**
ע"ג גבי הוב. אס נפרש דהיכא
איירי משקט כולו הו כל דוקא
ובכמה דוכתי קרי להיסק משל אכל
אי מיירי בעליונו של זכ שאינו מסיט
כולו (י) ושקמטו נגרר בצרך דלאו
היסק הו כדאמר (ת"כ פ' מנורה) איזהו
מגע שהוא ככולו הו אומר זה היסקו
מספקא לר"י אי שייך בכל דבר או לא
דעליונו של זכ נפקא לן מכלל אשר
יהיה תחמי' הזכ (י) אי דומיא
דמשכב ומושב שאינו נוהג אלא
בדבר הראוי לכך או לא:

ברך שהוב נישא ע"יו שחור. אומר
רבינו תם דטהור מטומאה
חמורה דאינו מטמא אדם וכלים אכל
טמא טומאה קלה כגון לטמא אוכלין
ומשקין אף על גב דאינו ראוי למשכב
ומושב ומייתי ראייה מפרק דס הנדה
(דף נד.) דקאמרינן אי מה היא
דעושה משכב ומושב כו' (י) אף (י) (מורה)

נמי עושה משכב ומושב לטמא אדם
לטמא בגדים ומשני אמר קרא היא
ולא דמה אי מה היא מטמאה באבן
מסמא אף מדה נמי והשתא כיון
שמיעט דמה מדין משכב ומושב מאי
קאמרינן תו דליטמא באבן מסמא
הא אבן מסמא היינו משכב ומושב
דמטעם משכב ומושב הו דמטמא
דקמתי בתורת כהנים אפילו עשרה
כלים זה על זה ואפילו על גבי אבן
מסמא מניין תלמוד לומר כל המשכב
ואבן מסמא מפרש רבינו תם דהיינו
אבן גדולה שיש כלים תחמיה ואין
מרגישי' הכלים כצודק הוה היושב על
האבן שאלה הוה האבן כצדקה צימח
ומפרש תם רבינו תם דהיינו פירושו
אי מה היא כו' כלומר דהיינו שמיעטת
דמה מטומאה חמורה אכתי מניין
שלא יטמא טומאה קלה אף על גב
דממעט ממשכב ומושב כריך למעט
מטומאה קלה והיינו משום דאפילו
דבר שאינו ראוי למשכב ומושב מטמא
טומאה קלה ואין נראה דכדיא כתיב
בתורת כהנים מניין כל אשר ישכב
עליו הו יטמא יכול יטמא דבר שאינו
ראוי לשיכבה לא מה היא אינה
מטמאה כו' יכול הוא והיא לא יטמאו
טומאה חמורה אכל יטמאו טומאה
קלה תלמוד לומר משכב אלמא מידי
דלא חוי למשכב ומושב טהור לגמרי
ונראה לפרש דמה שמרבה בתורת

כהנים אבן מסמא מוכל המשכב
מקום ממעט לה מטומאה חמורה אכל מידי דלא חוי למשכב ומושב
אפי' טומאה קלה ליכא ולכך אע"ג דמיעט דמה מדין משכב ומושב
לענין טומאה חמורה עדיין כריך למעט מדין אבן מסמא שהוא
לענין טומאה קלה: **אי דיתבי ע"ה היינו מושב.** תימה
דבקרל כתיב מרכב ומושב ודין חלוק זה מזה (י) וי"ל דהיינו דקרא
מחלק בין ישיבה דרכיבה לישיבה דעלמא מ"מ התנא דקאמר
חוף מן הראוי למשכב ומושב כל עיני ישיבות קאמר ולא נימא
דלא דק בכללי' משום הכי קאמר היינו מושב: **אבל במים**
ומלח מערבין. צממון מוקי בשמות לתוכן שמו וקשה דמיפוק
מערבין

וטמאין. ש"מ אין למידין מן הכללות. וכן שנינו בכל מערבין חוף מן המים ומן המלח והא איכא כמתיין ופטורות וכפניות ופולין יבישין דלמרינן לקמן דאין מערבין
שנוין יחד ניקחין. מן דמתני אמעשר שניקחין כ"ש אעירוב שמערבין כו'. כי אתא ר' יצחק מתני אמעשר. ואותוהו עליה מיהא דתניא יתורה בן גדיש לפני ר' יליעזר של בית אבא וליקוחין ציר
בכסף מעשר, אמרו לו שמה לא שמעת אלא] בציר שקרבי דגים מעורבין בהן. ואפי' יהוד' בן גדיש לא אמר [אלא] בציר דשומנא דפירות הוא, אבל מים ומלח דברי הכל הוא לא. ופריך רב יוסף

הגהות הגר"א

[א] גב' חוף מן
המים והמלח. ג"כ וכו':
[ב] והאיכא כמתיין
ופטורות. ג"כ מ"כ פ"א
פסקא ת. (ועמ"ש רבינו
צחי"ח סי' פ"ט סי' ט"ז
וממ"ש וחי ק"א אמתיין
מנושלין קשה צימח כו'.
עין רש"י דקדושין ל"ד ע"א
ד"ה והאיכא כי וקוס לכו
לכנן דלא זייני):

לעיו רש"י

אריז"ן. קשת האוקי
ואחז מניח החלקים
המקבילים המהורים את
שלד האוקי.

רבינו הגנאל

א"ר יוחנן אין למידין מן
הכללות ואפילו [במקום
שנאמר בהן חוף. פי'
כל מקום שיאמר כל
אינו ממש ואפילו אם
יפרש ויאמר חוף מכך
וכך, לא תאמר כיון
שאמר חוף אין לך דבר
היוצא מן הכלל הוה אלא
המפורשי, אלא שהרבה
וזולתם יוצאין מזה הכלל.
ואסיקא בקדושין תנן כל
מצות עשה שהזמן גרמא
נשים פטורות ואנשים
חייבין כו'. והתם א"ר
יוחנן אין למידין מן
הכללות ואפי' במקום
שנאמר בהן חוף. אמר
אבי אף אגן נמי תנינא,
במסכת זבין פ"ה ה' עור
כלל אמרו על הנישא על
גבי הוב טמא, וכל שהוב
נישא עליו טהור חוף מן
הראוי למשכב ולמושב
הואם. ואקשינן כללא
הוא ותו ליכא, והא איכא
מרכב. ואמרינן מרכב מאי
ניחא איכאן איתיהב עליה
היינו מושב. ולטעמין
מי לא כתיב מושב
וכתיב מרכב. אמר ר' מרכב
גברא [נ"א: אלא אכפא
דבהו דריב כמות ידיה
עליה. ותנן בתוספתא
בבבלי' פ"ק ה' האויכף
טמא מושב והתפוס שלו
מטמא מרכב. ושאר כל
התפוסות שבצדדין (י)אם
היו רחבות טפח טמאין.
יש מי שפרשן התפוסות
ההוות והן העצם
התחתון בטיפוסא שמהור
ושלפנים. וכתיביה והוות
רחבו. והן עצי המרכב
שיטנפו מן הדם. פי'
האיך הפץ שאחוריה
הסרג. והתפוס. הפץ
שלפניו שאחוריה בידו בעת
שהוא עולה לרכוב. והנה
אילו לא מושב ולא מרכב